

Masarykova univerzita

Právnická fakulta

Katedra finančního práva a národního hospodářství

„Osobní management“

Seminární práce:

**Vliv masmédií na osobní integritu
a názorovou stálost člověka.**

Zpracoval: Jan Hutla, 348139

Datum zadání práce: 2. března 2011

Datum odevzdání: 29. dubna 2011

„Prohlašuji, že jsem seminární práci na téma: Vliv masmédií na osobní integritu a názorovou stálost člověka. zpracoval sám. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použil k sepsání této práce, byly citovány v poznámkách pod čarou a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury“.

Resumé

V této seminární práci jsem se zabýval postavením masmédií v dnešním světě a zejména jejich vlivem na člověka z hlediska osobní integrity a názorové stálosti. Cílem této práce bylo kriticky se zamyslet nad mocí médií, kterou dnes bezesporu vládnu, a poskytnout tak ostatním potencionálním čtenářům snad i námět k nějakému hlubšímu zamyšlení. Tato práce vycházela zejména z mých vlastních názorů a pocitů, které jsem si během několika let na roli jednotlivých informačních zdrojů vytvořil. Upřednostnil jsem úvahovou formu své práce před vědecky podloženým textem, jelikož se domnívám, že lidé se dnes obecně málo zamýšlí nad tím, co ovlivňuje jejich každodenní život a jejich osudy.

Klíčová slova: masmédiá, osobní integrita, názorová stálost, mediokracie

Obsah

Úvod	5
Masmédia a jejich vliv na integritu a názorovou stálost člověka	6
1. Masmédia z obecného úhlu pohledu	6
1.1 Dějinný vývoj masmédií.....	6
1.2 „Přínos“ masmédií pro dnešní společnost	6
1.3 Masmédia a lidé okolo mě	7
1.4 Sociální sítě – zábava nebo hrozba?.....	8
2. Masmédia ve vztahu k mé osobě	9
2.1 Vliv masmédií na praktickém příkladě	9
Závěr	10
Prameny	11

Úvod

Když jsem se rozmýšlel, na jaké téma bych měl tuto seminární práci napsat, napadla mě relativně velká spousta variant. Již delší dobu si ale sám v sobě snažím určitým způsobem vytvořit názorovou rovinu na postavení člověka v dnešním světě. Dennodenně se kolem nás setkáváme s jevy a fenomény, které náš život bezesporu velkým způsobem ovlivňují. Z mého pohledu jsou jednou takovou oblastí právě masmédiá.

Cílem mé práce je úvahově kritické zhodnocení postavení a vlivu masmédií na dnešního člověka, a to jednak z obecného pohledu, jednak také ve vztahu k mé osobě. K napsání a zformulování této práce mě přivedly hned dva z mého pohledu důležité aspekty. Jednak je to mé přesvědčení z toho, že se lidé celkově v dnešní poměrně hektické době málo zamýšlejí nad stavem společnosti a světa, který je obklopuje. Druhým takovým významným motivem, který mne přivedl na myšlenku sepsání takovéto práce, byla kniha od Gabora Steingarta – *Globální válka o blahobyť*.¹ Tato kniha a její řádky mi otevřely oči a obzory tam, kam mě ani má mysl nedovedla. Nabídla mi náhled na svět, a to jak v historických a vývojových souvislostech, tak především na svět, který nás obklopuje dnes. Je psána o podobě celého světa a zejména „světa“ nejsilnějších států rozdělených logicky na země Západu a země v dnešní době již Západ převyšující. Když jsem se pročetl jednotlivými kapitolami, mnohokrát jsem od řádků odklonil oči a zamyslel se, jaké je vlastně postavení člověka v této globální společnosti a jak autor sám uvádí, v této globální válce o blahobyť. To byl právě druhý nejdůležitější motiv, na základě kterého jsem se rozhodl tuto práci napsat.

Znovu bych rád na tomto místě podotkl, že má práce bude pojímána úvahově, a to jednak z důvodů, které jsem naznačil pár řádků zpět, ale také na základě toho, že jedním z prostředků, jak dle mého názoru dosáhnout kvalitního osobního managementu každého z nás, je nutnost se občas zamyslet sami nad sebou a kriticky přistoupit k tomu, čím jsem vlastně na tomto světě ovlivňován. Protože tím, že si sám sobě budu klást otázky a zároveň na ně sám hledat odpovědi, mohu přispět k tomu, že se mi nejenom rozšíří znalosti, ale také že najdu určitou cestu, jak sám k sobě v životě přistupovat a jak se chovat k ostatním. A najít si své místo v dnešním velmi hektickém světě, a to jak niterní, tak společenské, považuji já osobně za jedno z velkých životních a osobních vítězství.

---

¹ Tato kniha byla hlavním důvodem, na základě kterého jsem se rozhodl napsat tuto seminární práci. Ačkoli žádnou pasáž z jejího obsahu ve své práci necituji a ani neparafrázuji, přesto jsem se rozhodl ji zařadit do přehledu použité literatury.

Masmédia a jejich vliv na integritu a názorovou stálost člověka

1. Masmédia z obecného úhlu pohledu

1.1 Dějinný vývoj masmédií

Domnívám se, že dnešní úloha masmédií a především moc je dána dějinným vývojem, a to zejména ve 20. století. Právě zde začala být masmédia využívána v mnohem širším měřítku, než tomu bylo v letech a stoletích předchozích. Nabízí se zde námitka, že takovýto vývoj byl z hlediska průmyslových, technologických a jiných odvětví více než očekávatelný. Já se ale ptám, kde byl položen zárodek tomu, že dnes masmédia ovládají člověka a právě skrze něho se snaží určovat i obraz celé společnosti? Dovolte mi na úvod na několika následujících řádcích tuto mou hypotézu rozvést.

Pokud pohlédnu na společenskou skupinu dnes nazývanou „státníci“ či „politické špičky státu“, která se v prvních letech rozmachu masmédií v první polovině 20. století snažila prosazovat své politické názory právě pomocí ať už rozhlasu či novinových článků, nebudu příliš daleko od pravdy, pokud napíši, že právě pro tuto úlohu byla masmédia de facto vytvořena. A sice poskytovat lidem informace, umožňovat jim kontakt s politikou na dálku atd. Na druhou stranu ale také poskytovala právě lidem a občanům prostor vyjádřit se k politickým záležitostem a dění okolo nich. Masmédia tak plnila předpoklad, který se nejenom na základě jejich pojmenování očekával, a sice prostředníka mezi „špičkami“ státu a celou společností. Byla mezistupněm, který neměl mít výraznější vliv na podobu informací, které se k jednotlivému člověku dostanou. Dnes je tato jejich úloha z mého pohledu posunuta naprosto druhým směrem a de facto obrácena o sto osmdesát stupňů oproti jejich původnímu předpokladu, za nímž na samotném počátku vznikla.

1.2 „Přínos“ masmédií pro dnešní společnost

Média v dnešní době samozřejmě přijímají jednotlivé podněty ke svým zpravodajským relacím, stejně jako přijímala dříve, ale je nutno podotknout, že dnes se v každodenním světě děje takové množství událostí, že masmédia nemohou být důsledně kontrolována v relevantnosti a nezkreslenosti informací, které člověku poskytují. A právě proto se dnes velmi často můžeme setkat s aspektem, kdy informace z jednoho média (např. televizního vysílání) je zcela opačně či značně odlišně interpretována jiným (např. novinami). Najednou tu tak média stojí nikoli jako prostředník, ale jako hlavní tvůrce společenského dění a lidského myšlení, kdy to, co potřebují, samy na svých obrazovkách, stránkách či ve svých člancích

interpretují, předkládají posluchači či čtenáři a vyčkávají, jak si lidé dané informace přeberou, zpracují a zda se začnou chovat tak, jak snad i média toužebně požadují.

Právě v tom já spatřuji hlavní hrozbu médií dnes. Lidé bezmezně a až důvěřivě přijímají informace, aniž by se nad nimi byli schopni kriticky zamyslet. Pak se ale ani příliš nedivím, že celá řada lidí kolem mne se zkrátka nevyzná ve světě kolem sebe a velká část z nich také velmi často mění své názory a vystupování vůči ostatním.

1.3 Masmédia a lidé okolo mě

Přátelé mi často říkají: „*Masmédia, to je neobyčejný kolos, který hýbe nejenom společenskými, ale mnohdy i těmi politickými nitkami. Ale my s tím zkrátka nejsme schopni cokoli udělat.*“ Je ale takovéto rezignování a spokojení se s danou situací právě tím, co dnešní svět potřebuje? Není i přes to, že se bezesporu jedná o boj s větrnými mlýny, lepší dávat určitá upozornění a důvody k zamyšlení, než být schován ve své vlastní jeskyni a spoléhat se na to, že přijde někdo jiný, kdo na daný problém ukáže? Trošku mám obavy, abychom se právě s přístupem těchto lidí vůbec někam pohnuli. Abychom zde vzájemně nečekali jeden na druhého a osud světa a naší společnosti nám mezitím neprotékaly mezi prsty.

Donedávna jsem se domníval, že názorová stálost a jednotnost je lidskou ctností a v případě jejího dosažení se člověk zařadí po bok všech svých spoluobčanů, kamarádů atd. Při pohledu na dnešní společnost se však musím zamyslet, jestli je vůbec ještě vedle koho se řadit. Nechci být úplným pesimistou, a proto věřím, že se tací lidé, kteří své názory dokáží hájit, mezi námi najdou. Ale obávám se, aby to nebyly pouze takzvané kapky v moři!

Z vlastní zkušenosti vím, že lidé velmi často své názory mění tak, jak si žádá většina či celek. Co k tomuto jednání ale tyto lidi vede? Snad je to strach, že okolní společnost nebude respektovat jejich názory či za tím snad stojí mnou již několikrát zmíněná masmédia?

V tomto bodě se nacházíme dle mého názoru ve dvou rovinách. Jednak v té, kterou jsem stručně naznačil na předchozích řádcích, kdy nám jednotlivá média poskytují ve stejné věci dvě různá protichůdná názorová stanoviska, a na druhé straně je to rovina, kdy člověk, i když nějaký názor má a může ho zastávat, je médii donucen své stanovisko, i když mnohdy chybně, nakonec přehodnotit a jejich tlaku podlehnout. Ale má to být skutečně tato dnešní role médií ve společnosti?

Kolikrát se každému z nás stane, že jde po ulici a zaslechne někoho říkat: „*Já si vždy myslel, že mám na danou věc správný názor, ale v televizi říkali, že....*“. Mnohokrát jsem seděl ve vlaku do Brna a zaslechl jsem, jak se lidé diví nad novinovými články a stěžují si, co vše média do světa vypustí, jen aby člověka „oblbla“. Nejsem tedy snad sám, kdo si problematiku médií v naší společnosti uvědomuje.

1.4 Sociální sítě – zábava nebo hrozba?

Dalším velkým problémem v dnešní společnosti spatřuji sociální sítě. Osobně nejsem členem a uživatelem ani jedné z nich, a i když mi mí spolužáci nebo přátelé tvrdí, že mají tyto internetové fenomény své nesporné výhody, v čemž jim v určitých ohledech dávám za pravdu, vidím v nich snad největší z možných novodobých masmediálních hrozeb.

S nedávno nastalými událostmi v některých afrických zemích se objevily teorie, že právě tyto internetové komunikační portály stojí za událostmi a revolucemi v těchto státech. Je nepochybné, že právě sociální sítě jsou prostředkem komunikace, který smazává prostorové vzdálenosti mezi lidmi a vytváří mezi nimi naprosto jednotné prostředí.

Na internetu se nacházíte v prostoru, kde nezáleží na tom, z jaké jste země, jaké jste národnosti nebo jaké názory máte. De facto jste anonymní do takové míry, do jaké vy sami dovolíte. Vzhledem k tomu, kolik lidí síť, jako je například *facebook*, společně sdílí, je více než možné, že se dostanete do styku s neznámými informacemi, s doposud vám neumožněným pohledem na společnost či s jiným hodnotovým systémem, který vás zaujme.

Najednou si uvědomíte, že kdyby ve vaší zemi nebyla taková politická kultura či daný politický režim, mohli byste poznat to, co poznává celá řada vašich „spoluinternetových kolegů“. Najednou se rozhodnete přehodnotit své názory, změníte svůj žebříček hodnot a zjistíte, že kdyby se vás ve vaší zemi sešlo více s podobnými plány, mohli byste své životy a postavení ve společnosti změnit. Člověk pak najednou v rukách třímá velkou sílu, aby věci a záležitosti, které se mu v jeho zemi nelíbí, dokázal radikálně změnit.²

Domnívám se, že lidé v dnešním světě mají velký problém identifikovat sami sebe. Z mého pohledu je k tomu vedou značnou měrou právě ona masmédiá. Lidé se naučili, že pokud názorově splynou s většinou, i přes to, že s ní nemusí vůbec souhlasit, bude to pro ně mnohem lepší, než kdyby se s ní pouštěli do nějakého výraznějšího konfliktu. Jakmile by se někdo takový našel, ihned bude médiu zobrazen v světlech zářivých reflektorů, bude tomuto člověku přede všemi „propírán“ jeho soukromý a rodinný život a nakonec jej masmédiá donutí, aby si na své vystupování na veřejnosti dal tento jedinec příště pozor.

Právě takovíto lidé, jejichž osobní integrita je v konečném důsledku zlomena, jsou příkladem pro ty, kteří se v budoucnu raději schovají za masu a nebudou se názorově raději projevovat vůbec, jen aby se náhodou výrazně neodlišovali. Vždyť kolikrát máme v televizi možnost slyšet: „...že si člověk XY stále a nepochopitelně za svými názory stojí!“. Popravdě je potřeba uznat, že pokud je daný jedinec takto v televizi ukázán a jeho chování je

---

² Se situacemi, které jsem měl možnost vidět v nedávných týdnech právě na území Afriky, mě tak napadla myšlenka, že na dění a na názorové víry na sociálních sítích by šla v dnešní době použít kniha Gustava le Bona týkající se psychologie davu. Není to pochopitelně dav v tom pravém slova smyslu, o kterém píše tento autor ve své stejnojmenné knize (*Psychologie davu*), ale do jisté míry se domnívám, že znaky a aspekty typické pro fyzický dav mají i jednotlivé davy virtuální.

kategoricky odsouzeno jako *nepochopitelné*, dá si jakýkoli jiný jedinec příště pozor, aby na tomto místě v televizi nebo jakémkoli jiném médiu nebyl ukázán právě on.

2. Masmédia ve vztahu k mé osobě

Pokud bych měl tuto problematiku ilustrovat konkrétně na mě samotném, musím přiznat, že s podobnými myšlenkami vyjádřenými výše jsem se několikrát potýkal také. *Neměl bych přeci jen své názory přeorientovat tak, abych v některých ohledech nestál proti většině či názoru médií? Neměl bych se tak raději spokojit s variantou nemuset někomu vysvětlovat svá protichůdná stanoviska a názory?* Postupem času jsem se začal utvrzovat v tom, že hájit si svůj názor nemusí být dnes vůbec na škodu, ba naopak.

V první řadě je to z toho důvodu, že řada lidí dnes možná ani neví, co je skutečnou podstatou lidské integrity a že měnit své názory dle nálady a být tak člověkem „kam vítr, tam plášt“ není ani v nejmenším ohledu osobním vítězstvím. Z mého úhlu pohledu byla právě toto první skutečnost, která mě přiměla k zamyšlení nad tímto problémem. Nechci být jedním z těch, které informace z médií „zpracují“ tak, že nebudou vědět, který názor je konkrétního člověka a který je naopak brán společností na základě médií jako ten jediný správný.

Je pochopitelné, že člověk se vlivu sdělovacích prostředků nevyhne. Je ale potřeba, aby si každý z nás dokázal najít chvíli času a nad zprávami, které se člověku jeví na základě jeho dřívějších názorů zvláštní až zkreslené, se dokázal zamyslet. Nechtěl bych se dočkat chvíle, kdy budou vedle mne po ulici chodit lidé, kteří mi budou říkat něco, jen aby *nepřišli se svojí kůží na trh*, a přitom uvnitř sebe zastávat názor zcela od dříve mně řečeného odlišný.

Svémi rodiči jsem byl v životě veden tak, abych se snažil co nejvíce informací vyčíst z knížek. Jsem si vědom, že veškeré informace se takto získat nedají. Pokud však člověk již od svého raného věku dokáže přebírat zprávy, které se k němu dostanou, a zamýšlet se nad nimi, domnívám se, že právě v dnešním světě tuto zkušenost zúročí více než vrchovatě. A to je právě to, co dnešnímu člověku chybí a co si myslím, že mně se právě díky knížkám celkem úspěšně podařilo osvojit. Umět se zamyslet, vzít v úvahu všechny možné alternativy, zvážit všechna pro a proti a na jejich základě si utvořit svoji vlastní názorovou rovinu.

2.1 Vliv masmédií na praktickém příkladě

To, že dnešní doba je dobou masmédií, není myslím potřeba na základě mé dosavadní práce příliš zdůrazňovat. Domnívám se, že tento trend se bude ve společnosti ještě více prohlubovat a vliv médií bude „snad“ i eskalovat.

Z masmédií přicházím do největšího a takřka každodenního kontaktu s televizním vysíláním. Zejména v případě komerčních televizí je patrná snaha rozšířit svůj vliv

prostřednictvím zvyšování četnosti zpravodajských relací v průběhu dne. Právě zde bych rád popsal příklad, který s těmito relacemi bezprostředně souvisí.

Na jedné z těchto stanic můžeme ve večerních zprávách spatřit blog nazvaný „borec na konec“. Mnohdy se zde objeví i ukázka někoho, kdo svým sportovním výkonem neoslnil, nebo se dotyčnému stala nějaká nepříjemná událost. Víím, že celá řada diváků, nehledě na moderátora sportovních novin, se jeho neúspěchu a neštěstí směje. Nejsem pomstychtivý člověk, ale přál bych všem takovým, aby se vžili do kůže tohoto jedince. Nevidíte na něm, že by se svému nezdařenému výkonu smál jako ostatní. Naopak, je na něm vidět zklamání, stud a mnohdy i lítost nad tím, co se mu stalo. V médiích je ale i přes to všechno ukázán de facto celému národu jako nešika. Takovéto relace mohou dle mého názoru dělat jen lidé, kteří snad nikdy nehráli vrcholově žádný sport a neví, v jaké situaci se sportovec najednou ocitne, když se mu něco podobného stane. Pro televizní stanice je mnohem důležitější to, jaký podíl sledovanosti tyto spoty získají, než to, jak se daný sportovec v daném okamžiku cítí.

Možná si řeknete, proč nad tím nemávnou rukou, vždyť se přeci nejedná o nic tak hrozného. Zde je důvod: druhý den po odvysílaném záběru jsem šel po ulici a najednou jsem zaslechl: „*Viděl jsi včera toho brankáře, jak ho ukazovali ve sportovních novinách? Ten, jak minul ten míč. Tak takového brankáře bych v týmu fakt nechtěl!*“ S údivem jsem se zamyslel a řekl si, že i právě proto je třeba proti takovýmto vlivům médií bojovat. Lidé nevidí, že se může jednat o vynikajícího sportovce, který pro jejich zemi spoustu dokázal a na vrcholových soutěžích svou vlast úspěšně reprezentoval. Pro ně je právě on v daném okamžiku a nehledě na cokoli jiného tím největším sportovním a v neposlední řadě také televizním nešikou!

Závěr

Na konec seminární práce bych chtěl říci, že jsem přesvědčen o tom, že někteří lidé v mém okolí by s výše uvedenými řádky nesouhlasili. Nechci být tím, kdo roli a význam médií v dnešním světě zcela odsuzuje. Jen se zkrátka obávám, že účel, za nímž právě ona masmédiá v minulosti vznikla, je dnes v mnohých ohledech překračován a snad i zneužíván.

Předchozí řádky jsem nepsal jako východisko a jako jediný správný náhled na dnešní postavení médií v naší společnosti. Chtěl jsem se zejména kriticky zamyslet nad touto problematikou a také snad vyjádřit určitou naději nad tím, aby se lidé nebáli si vytvářet své vlastní úsudky, neostýchali se přemýšlet o světě kolem sebe a hlavně se také nebáli si za svými názory stát. Vnitřní integrita a názorová stálost jsou opravdovými kořeny stromu člověka. Záleží proto jen na nás, jak se k nim budeme v budoucnu chovat a jak na nich budeme v průběhu našeho života dále růst.

Prameny

Použitá literatura:

- Steingart, Gabor: Globální válka o blahobyt. Praha, Knižní klub, 2008.